

Številka: 01201- 02 /2016
Datum: 14.4.2016

POROČILO O ZADEVAH NA KOMISIJI ZA UGOTOVITEV PODLAGE ZA ODPOVED POGODBE O ZAPOSLOTVI V OBDOBJU OD 1.1.2015 DO 31.12.2015¹

1. SPLOŠNO O KOMISIJI

1.1. Pravne podlage za delo Komisije za ugotovitev podlage za odpoved pogodbe o zaposlitvi

Položaj invalidov, ki so ena od najbolj ranljivih skupin na trgu dela in ga zaradi tega, poleg Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/2000, 24/03, 69/04, 68/06 in 47/13) in pripadajoče nacionalne zakonodaje, urejajo številni mednarodni akti, ki prepovedujejo diskriminacijo zaradi invalidnosti, spodbujajo socialno in ekonomsko vključevanje ter zaposlovanje invalidov. Zaposlovanje in delo pa sta bistvena elementa za to, da se zjamčijo enake možnosti.

Z reformo invalidskega zavarovanja, na katero so vplivali tudi mednarodno pravni viri, je zakonodajalec v letu 1999, namesto absolutnega varstva invalidov pred odpovedjo pogodbe o zaposlitvi, določil sistem relativnega varstva, ki kot skrajni ukrep dopušča tudi odpoved pogodbe o zaposlitvi brez ponudbe nove pogodbe.

Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 109/06-UPB4 - v nadaljevanju: ZPIZ-1), katerega določbe 101., 102., 103. in 104. člena se po 3. odstavku 429. člena Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 96/12, 39/13 in 102/15, v nadaljevanju ZPIZ-2) uporabljajo do ureditve v zakonu, ki ureja zaposlitveno rehabilitacijo in zaposlovanje invalidov, v 102. členu določa, da lahko delodajalec zavarovancu, kateremu so z dokončno odločbo priznane pravice na podlagi invalidnosti II. ali III. kategorije in ima sklenjeno pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas na območju Republike Slovenije, odpove pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas brez ponudbe

¹ Po 8. alineji 5. člena Poslovnika o delu Komisije za ugotovitev podlage za odpoved pogodbe o zaposlitvi pripravlja poročila Komisiji sekretar komisije.

nove pogodbe o zaposlitvi v skladu s predpisi o delovnih razmerjih le v primeru, če mu zaradi ugotovljene invalidnosti II. ali III. kategorije ali iz poslovnega razloga utemeljeno ne more skladno s 101. členom ZPIZ-1 zagotoviti pravice do premestitve na drugo delovno mesto brez ali po končani poklicni rehabilitaciji oziroma pravice do dela s krajšim delovnim časom od polnega. V 1. odstavku 103. člena ZPIZ-1 je določeno, da pri delodajalcu, ki ima najmanj pet zaposlenih delavcev, ugotovi razloge za odpoved pogodbe o zaposlitvi komisija v sestavi predstavnika Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, predstavnika Inšpektorata Republike Slovenije za delo, predstavnika Zavoda RS za zaposlovanje, predstavnika delodajalcev in predstavnika sindikatov. Po 2. odstavku 103. člena ZPIZ-1 pa lahko navedena komisija ugotavlja razloge za odpoved pogodbe o zaposlitvi tudi pri delodajalcu, ki ima zaposlenih manj kot pet delavcev, če tako predlaga Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije, Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje, zavarovanec ali delodajalec.

Glede razlogov za odpoved pogodbe o zaposlitvi Zakon o delovnih razmerjih (Uradni list RS, št. 21/2013, 78/2013-popr., v nadaljevanju: ZDR-1), ki neposredno ureja varstvo invalidov pred odpovedjo pogodbe o zaposlitvi², v 116. členu določa, da delodajalec lahko odpove pogodbo o zaposlitvi invalidu zaradi nezmožnosti za opravljanje dela pod pogoji iz pogodbe o zaposlitvi zaradi invalidnosti in v primeru poslovnega razloga v primerih in pod pogoji, določenimi s predpisi, ki urejajo pokojninsko in invalidsko zavarovanje, oziroma s predpisi, ki urejajo zaposlitveno rehabilitacijo in zaposlovanje invalidov, v primeru odpovedi pogodbe o zaposlitvi invalidu pa se glede pravic delavcev, ki niso drugače urejene s posebnimi predpisi in glede posebnega varstva pred odpovedjo uporabljajo določbe ZDR-1, ki veljajo za odpoved iz poslovnega razloga. Invalidnost kot razlog za odpoved pogodbe o zaposlitvi v 90. členu našteva med neutemeljenimi razlogi, za primer, če je posameznemu delavcu zaradi njegovega statusa zagotovljeno večkratno varstvo pred odpovedjo pa v 117. členu določa, da velja močnejše pravno varstvo.

Komisija deluje od 1.1.2006, ko je stopila v veljavo Uredba o določitvi kvote za zaposlovanje invalidov (Uradni list RS, št. 111/05)³ in so se, skladno s 110. členom Zakona o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov (Uradni list RS, št. 16/07 – uradno prečiščeno besedilo, 87/11, 96/12 – ZPIZ-2 in 98/14), od uvedbe kvotnega sistema zaposlovanja invalidov, ki omogoča lažje zaposlovanje in ohranjanje zaposlitve, saj zavezuje delodajalce k izpolnjevanju deleža zaposlenih invalidov od celotnega števila zaposlenih pri delodajalcu, delodajalcem, ki kvote ne dosegajo, pa nalaga plačilo zaradi neizpolnitve kvote, začele uporabljati določbe 102. do 105. člena ZPIZ-1.

S tem so bile dane pravne podlage za delo Komisije in izpolnjeni pogoji, da lahko delodajalci, ki menijo, da invalidom (zaradi nezmožnosti za opravljanje dela pod pogoji iz pogodbe o zaposlitvi zaradi invalidnosti ali iz poslovnega razloga) utemeljeno ne morejo ponuditi nove pogodbe o zaposlitvi v skladu s 101. členom ZPIZ-1 in 1. odstavkom 40. člena ZZRZ⁴, pri Komisiji začnejo postopke za

² Po 195. členu ZDR-1 delodajalec zagotavlja varstvo delovnih invalidov in invalidov, ki nimajo statusa delovnega invalida, pri zaposlovanju, usposabljanju ali preusposabljanju v skladu s predpisi o usposabljanju in zaposlovanju invalidov in predpisi o pokojninskem in invalidskem zavarovanju. V 196. členu določa, da mora delodajalec delavcu, pri katerem je ugotovljena preostala delovna zmožnost, v skladu s predpisi o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, zagotoviti opravljanje drugega dela, ustreznega njegovi preostali delovni zmožnosti, opravljanje dela s krajšim delovnim časom glede na preostalo delovno zmožnost, poklicno rehabilitacijo in nadomestilo plače.

³ Sedaj veljavna Uredba o določitvi kvote za zaposlovanje invalidov je objavljena v Uradnem listu RS, št. 21/14.

⁴ 101. člen ZPIZ-1 in 40. člen ZZRZl podrobneje določata dolžnosti in postopke delodajalca v zvezi z zagotovitvijo pravic delovnega invalida ter način zagotovitve drugega ustreznega dela invalidu pri delodajalcu ali na podlagi sporazuma z drugim delodajalcem, s ponudbo za sklenitev pogodbe o zaposlitvi za nedoločen čas na ustreznem delu pri njem.

ugotavljanje podlage za odpoved pogodbe o zaposlitvi brez ponudbe nove pogodbe o zaposlitvi delovnim invalidom, katerim so z dokončno odločbo priznane pravice na podlagi invalidnosti II. ali III. kategorije in imajo sklenjeno pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas na območju Republike Slovenije in invalidom, ki nimajo statusa delovnega invalida, v skladu s 116. členom ZDR-1, v zvezi s 102. in 103. členom ZPIZ-1 ter 40. členom ZZRZI⁵. Namesto dotedanjega absolutnega varstva pred odpovedjo pogodbe o zaposlitvi, se je tako začelo uporabljati uzakonjeno načelo relativnega varstva invalidov pred odpovedjo pogodbe o zaposlitvi.

Komisijo za ugotovitev podlage za odpoved pogodbe o zaposlitvi (v nadaljnjem besedilu: Komisija) je po 3. odstavku 103. člena ZPIZ-1, s Sklepom o imenovanju Komisije za ugotovitev podlage za odpoved pogodbe o zaposlitvi, št.: 01203-74/2005, z dne 19.12.2005 (v nadaljevanju: Sklep o imenovanju Komisije)⁶, ustanovil minister za delo, družino in socialne zadeve, s Pravilnikom o načinu dela Komisije za ugotovitev podlage za odpoved pogodbe o zaposlitvi (Uradni list RS, št. 117/2005, v nadaljevanju: Pravilnik), ki je začel veljati s 1.1.2006 pa je na podlagi predpisov o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, predpisov o delovnih razmerjih in predpisov o zaposlovanju invalidov uredil način dela Komisije za ugotovitev podlage za odpoved pogodbe o zaposlitvi.

Glede na prehodne določbe ZPIZ-2, ki v 3. odstavku 429. člena podaljšuje uporabo 103. člena ZPIZ-1 do ureditve v zakonu, ki ureja zaposlitveno rehabilitacijo in zaposlovanje invalidov in 1. odstavek 428. člena, po katerem se Pravilnik uporablja do sprejema novega, se tudi način dela Komisije do nove ureditve ne spreminja. Po Sklepu o imenovanju Komisije in 5. členu Pravilnika Komisija⁷ ugotavlja podlage za odpoved pogodbe o zaposlitvi iz 1. odstavka 102. člena ZPIZ-1 in 40. člena ZZRZI, na podlagi predloga delodajalca in predložene delovne dokumentacije z ugotovitvami in predlogom Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje ter poda mnenje o tem ali obstaja podlaga za odpoved pogodbe o zaposlitvi, ki jo namerava delodajalec odpovedati.

1.2. Zagotavljanje pogojev za delo Komisije za ugotovitev podlage za odpoved pogodbe o zaposlitvi

Pravilnik določa, da je sedež navedene komisije Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti pri Zavodu za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije, Kolodvorska 15, Ljubljana, da Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje zagotavlja materialne, tehnične in

⁵ O ustavnosti in zakonitosti 102. in 103. člena ZPIZ-1 in 40. člena ZZRZI je že odločalo tudi Ustavno sodišče RS. Kot izhaja iz odločbe Ustavnega sodišča RS, št. U-I-245/10-13, U-I-181/10-6 in Up-1002/10-7, z dne 14.9.2011, je sodišče ugotovilo, da prvi odstavek 102. člena in 103. člen Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju ter četrti odstavek 40. člena Zakona o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov niso v neskladju z Ustavo.

⁶ Sklep o imenovanju se je s sklepi o spremembi sklepa o imenovanju Komisije za ugotovitev podlage za odpoved pogodbe o zaposlitvi večkrat spremenil in sicer s sklepi, št.: 01203-74/2005, z dne 15.1.2007, št.: 01203-74/2005/14, z dne 8.4.2008, št.: 01203-74/2005/16, z dne 15.1.2009, št.: 01203-74/2005, z dne 14.7.2009 in št.: 01203-74/2005, z dne 18.10.2010 in št.: 01203-74/2005, z dne 5.8.2014, veljavni seznam članov Komisije in njihovih namestnikov pa je objavljen na spletni strani: http://www.mddsz.gov.si/si/delovna_podrocja/delovna_razmerja_in_pravice_iz_dela/komisija_odpoved/.

⁷ Po sklepu o imenovanju Komisija zaseda v sestavi petih članov, o mnenjih pa veljavno odloča, če je prisotna večina vabljenih članov. Za zasedanje predsednik ali njegov namestnik določita sestavo, pri čemer morata za vsako zasedanje določiti po enega predstavnika vsake institucije, pri tem pa se glede predstavnikov delodajalcev in sindikatov upošteva načelo rotacije.

organizacijske pogoje za delo Komisije ter da sekretarja Komisije imenuje Komisija izmed javnih uslužbencev Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije⁸.

Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije, sekretar Komisije in javni uslužbenci Zavoda, so nudili Komisiji tehnične in organizacijske pogoje za delo, informacije delodajalcem in zavarovancem o postopku pred Komisijo in opravljali vse potrebno, da se je lahko Komisija sestajala in ugotavljala podlage za odpoved pogodb o zaposlitvi po 1. odstavku 102. člena ZPIZ-1 in 40. členu ZZRZI.

Poleg sprejemanja vlog, vodenja evidenc, pregledovanja in popisovanja delovne dokumentacije, pošiljanja spisov Zavodu Republike Slovenije za zaposlovanje, ki za Komisijo pripravlja ugotovitve s predlogi o izpolnjevanju pogojev za odpoved pogodbe o zaposlitvi, priprav sej, poročanja na sejah, pisanja zapisnikov, izplačevanja sejin in stroškov, spremljanja podatkov o zadevah, pripravljanja odpravkov mnenj in arhiviranja zadev, so pripravljali tudi poročila, izvajali izmenjavo podatkov ter pripravljali odgovore zavarovancem in delodajalcem, območne enote Zavoda pa so v primerih večkratnega varstva pred odpovedjo pogodbe o zaposlitvi sodelovale s pripravo izračunov izpolnitve pogojev za pridobitev pravice do starostne pokojnine. Veliko je bilo tudi odgovorov na telefonska vprašanja zavarovancev in delodajalcev ter njihovih pooblaščenec, s seznanjanjem z zakonodajo glede varstva invalidov pred odpovedjo pogodbe o zaposlitvi, pravic iz invalidskega zavarovanja, še posebej pravice do poklicne rehabilitacije, izbirne pravice do poklicne rehabilitacije in možnostjo uveljavljanja sodelovanja Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije pri zagotavljanju sredstev za kritje stroškov prilagoditve prostorov in delovnih sredstev ter izvedbe programa usposabljanja na podlagi dokončne odločbe Zavoda o priznani pravici⁹, ki jo imajo, poleg vzpodbud po ZZRZI in izbirne pravice do poklicne rehabilitacije pa je bilo delovanje tudi preventivno, da se pred vložitvijo predloga za ugotovitev podlage za odpoved pogodbe o zaposlitvi preverijo vse možnosti za ohranitev zaposlitve in da do odpovedi pogodbe ne pride.

V zvezi z zagotavljanjem pogojev za delo Komisije gre posebej poudariti pomembno vlogo Inšpektorata Republike Slovenije za delo, ki je na predlog Komisije opravljal nadzore pri delodajalcih in Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje, ki po Pravilniku pripravlja ugotovitve Zavoda RS za zaposlovanje s predlogi o izpolnjevanju pogojev za odpoved pogodbe o zaposlitvi, ki so po 4. členu Pravilnika del delovne dokumentacije, na podlagi katere Komisija ugotavlja podlage za odpoved pogodbe o zaposlitvi.

Po 6. členu Poslovnika o delu Komisije se prejeti predlogi za ugotovitev podlage za odpoved pogodbe o zaposlitvi, po evidentiranju, pregledu in popisu priložene delovne dokumentacije, z zaprosilom za pripravo ugotovitev s predlogom, pošiljajo Zavodu Republike Slovenije za zaposlovanje, kjer visoko usposobljeni strokovni delavci z dolgoletnimi delovnimi izkušnjami (rehabilitacijski svetovalci in drugi najbolj izkušeni sodelavci) natančno pregledajo in preučijo predloženo delovno dokumentacijo, po potrebi delodajalca pisno pozovejo na dopolnitev, po potrebi opravijo obisk pri delodajalcu in Komisiji pripravijo ugotovitve Zavoda RS za zaposlovanje, s predlogi o izpolnjevanju pogojev za odpoved pogodbe o zaposlitvi.

⁸ Za sekretarja Komisije je bil 26.1.2006 imenovan Darko Kastelic, univerzitetni diplomirani pravnik, magister javne uprave, strokovni sodelavec v Službi za razvoj in proučevanje.

⁹ 25.1.2014 je začel veljati Sklep o merilih in postopku za določanje višine sredstev za kritje stroškov prilagoditve prostorov in delovnih sredstev ter usposabljanja za ohranitev zaposlitve delovnega invalida (Uradni list RS, št. 6/14), z dnem uveljavitve pa se je prenehal uporabljati Sklep o kriterijih, merilih in postopku za določanje višine sredstev za prilagoditev prostorov in delovnih sredstev ter usposabljanja za zaposlitev za delovne invalide (Uradni list RS, 34/06).

1.3. Seje Komisije za ugotovitev podlage za odpoved pogodbe o zaposlitvi

V letu 2015 je imela Komisija tako kot v letu 2012, 2013 in 2014 41 sej, na katerih je strokovno in odgovorno obravnavala predloge. Na vseh sejah pa je bila sklepčnost zagotovljena¹⁰.

Zapisnike sej s podatki o obravnavanih zadevah je Komisija sproti pošiljala Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, Zavodu RS za zaposlovanje, vsem članom Komisije in posebej še Direktoratu za invalide, vojne veterane in žrtve vojnega nasilja. Glede odprtih vprašanj je obveščala Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, pri svojem delu pa upoštevala stališča Direktorata za delovna razmerja in pravice iz dela in stališča Direktorata za invalide, vojne veterane in žrtve vojnega nasilja, v primerih obravnave predlogov invalidskih podjetij pa je vabila na seje tudi predstavnika Direktorata za invalide, vojne veterane in žrtve vojnega nasilja.

Komisija na svoje seje redno vabi tudi predstavnico Centralne službe Zavoda RS za zaposlovanje, ki pa je v letu 2006 obvestila Komisijo, da se bodo sej udeleževali po svoji presoji ali je prisotnost potrebna.

Komisija o svojem delu redno obvešča Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, skupaj z Ministrstvom pa se na spletni strani Ministrstva mesečno pripravljajo tudi informacije o delu Komisije.

¹⁰ Iz podatkov o sejah Komisije v prejšnjih obdobjih pa je razvidno, da je imela v letu 2006 35 sej, v letu 2007 39, v letu 2008 37, v letu 2009 42, v letu 2010 41 in v letu 2011 43 sej.

2. PODATKI O ZADEVAH NA KOMISIJI ZA UGOTOVITEV PODLAGE ZA ODPOVED POGODBE O ZAPOSLOTVI V OBDOBJU OD 1.1.2015 DO 31.12.2015

Komisija je v desetem letu delovanja nadaljevala z reševanjem zadev vloženih v letu 2014, ki do konca leta še niso bile rešene in zadev, za katere so delodajalci predloge za ugotovitev podlage za odpoved pogodbe o zaposlitvi vložili v letu 2015.

Iz preglednice 2.1. je razvidno, da je Komisija od 1.1.2015 do 31.12.2015 prejela **441** novih predlogov za ugotovitev podlage za odpoved pogodbe o zaposlitvi¹¹ in da je bilo tako v obdobju od 1.1.2015 do 31.12.2015, skupaj s 140 zadevami vloženimi v letu 2014, ki do konca leta niso bile rešene, v reševanju **581** predlogov delodajalcev za ugotovitev podlage za odpoved pogodbe o zaposlitvi.

Preglednica 2.1.

ŠTEVILO PREJETIH, REŠENIH IN NEREŠENIH PREDLOGOV ZA UGOTOVITEV PODLAGE ZA ODPOVED POGODBE ZAPOSLOTVI PO LETIH

LETO	NEREŠENE VLOGE NA DAN 1.1.	PREJETE VLOGE V TEKOČEM LETU	REŠENE VLOGE				NEREŠENE VLOGE NA DAN 31.12.
			POZITIVNO	NEGATIVNO	NA DRUG NAČIN	SKUPAJ	
Leto 2006	/	1133	599	160	64	823	310
Leto 2007	310	839	723	166	49	938	211
Leto 2008	211	866	572	142	70	784	293
Leto 2009	293	1156	913	150	78	1141	308
Leto 2010	308	964	717	178	88	983	289
Leto 2011	289	712	589	176	54	819	182
Leto 2012	182	698	479	141	55	675	205
Leto 2013	205	658	495	140	59	694	169
Leto 2014	169	621	440	180	30	650	140
Leto 2015	140	441	282	147	23	452	129

Podatki o prejetih, rešenih in nerešenih predlogih za ugotovitev podlage za odpoved pogodbe o zaposlitvi po letih (preglednica 2.1.) kažejo po letu 2009, ko je bilo pod vplivom recesije vloženih 1156 predlogov¹², da se letno število vloženih predlogov za ugotovitev podlage za odpoved pogodbe o zaposlitvi, ob učinkovitem kvotnem sistemu, iz leta v leto znižuje. Tudi primerjava podatkov o vloženih predlogih za zadnji dve leti z letom 2013 kaže v letu 2014 5,62 odstotka, v letu 2015 pa kar 32,98 odstotka manj vloženih predlogov.

¹¹ Tako kot v letih 2012, 2013 in 2014 so delodajalci tudi v letu 2015 pogosteje vlagali posamične predloge.

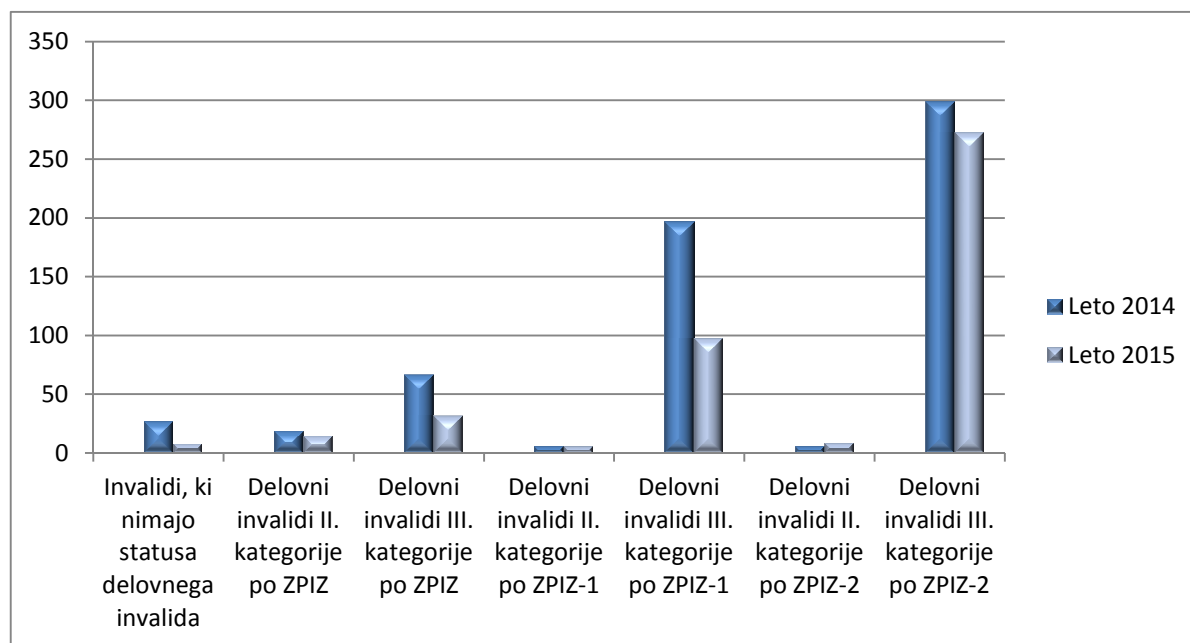
¹² Pred tem je bilo največ predlogov vloženih v prvem letu delovanja Komisije, ko so delodajalci pogosto vlagali predloge za delavce, ki jih niso mogli premestiti na drugo delo in so bili zaradi absolutnega varstva pred odpovedjo pogodbe na dolgotrajnih »čakanjih« na delo.

Iz evidence o vloženih predlogih je razvidno, da je bil v obdobju od 1.1.2015 do 31.12.2015 v **8** primerih (1,81 odstotka predlogov) vložen predlog delodajalca za ugotovitev podlage za odpoved pogodbe o zaposlitvi invalidu, ki nima statusa delovnega invalida, v ostalih **433** primerih (98,19 odstotka predlogov) pa so bili vloženi predlogi za ugotovitev podlage za odpoved pogodbe o zaposlitvi delovnim invalidom, od tega v **47** primerih (10,66 odstotka) za delovne invalide po Zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 12/92, 5/94, 7/96 in 54/98, v nadaljevanju: ZPIZ), v **104** primerih (23,58 odstotka) za delovne invalide po ZPIZ-1, v **282** primerih (63,95 odstotka) pa za delovne invalide, ki so pridobili pravice iz invalidskega zavarovanja po ZPIZ- 2.

Med vloženimi predlogi za ugotovitev podlage za odpoved pogodbe o zaposlitvi delovnim invalidom po ZPIZ gre v 15 primerih za delovne invalide II. kategorije po ZPIZ in v 32 primerih za delovne invalide III. kategorije po ZPIZ, med vloženimi predlogi za ugotovitev podlage za odpoved pogodbe o zaposlitvi delovnim invalidom po ZPIZ-1 gre v 6 primerih za delovne invalide II. kategorije po ZPIZ-1 in v 98 primerih za delovne invalide III. kategorije po ZPIZ-1, med vloženimi predlogi za ugotovitev podlage za odpoved pogodbe o zaposlitvi delovnim invalidom po ZPIZ-2 pa v 9 primerih za delovne invalide II. kategorije invalidnosti in v 273 primerih za delovne invalide III. kategorije invalidnosti.

Slika 2.1.

STRUKTURA PREDLOGOV VLOŽENIH V LETIH 2014 IN 2015 GLEDE NA STATUS INVALIDA

Medtem, ko podatki iz preteklih let (preglednica 2.2) kažejo, da se je v strukturi vloženih predlogov za ugotovitev podlage za odpoved pogodbe o zaposlitvi delež predlogov za ugotovitev podlage za odpoved pogodbe zaposlitvi delovnim invalidom po ZPIZ, to je invalidom, pri katerih je invalidnost nastala pred 1.1.2003, postopno zmanjševal, iz 59,14 odstotka v letu 2006 in hkrati povečeval delež

predlogov za ugotovitev podlage za odpoved pogodbe zaposlitvi delovnim invalidom po ZPIZ-1, tako, da je bilo v letu 2014 13,85 odstotka predlogov za invalide po ZPIZ in 32,69 odstotka za invalide po ZPIZ-1 pa podatki za leto 2015 kažejo, da je bil med vloženimi predlogi za ugotovitev podlage za odpoved pogodbe o zaposlitvi delež invalidov po ZPIZ 10,66 odstoten, da se je delež invalidov po ZPIZ-1 zmanjšal na 23,58 odstotka, povečal pa da se je delež predlogov za ugotovitev podlage za odpoved pogodbe o zaposlitvi invalidom po ZPIZ-2 in sicer iz 49,11 odstotka v letu 2014 na 63,95 odstotka vseh vloženih predlogov¹³.

Od pričetka dela Komisije do 31.12.2015 je bilo vloženih 8088 predlogov, med vloženimi predlogi pa gre v 181 primerih za invalide, ki nimajo statusa delovnega invalida, v 7907 primerih pa za delovne invalide, od tega v 586 primerih za delovne invalide II. kategorije po ZPIZ, v 1696 primerih za delovne invalide III. kategorije po ZPIZ, v 123 primerih za delovne invalide II. kategorije po ZPIZ-1, v 4801 primeru za delovne invalide III. kategorije po ZPIZ-1, v 15 v primerih za delovne invalide II. kategorije po ZPIZ-2 in v 686 primerih za delovne invalide III. kategorije po ZPIZ-2.

Preglednica 2.2.

PODATKI O VLOŽENIH PREDLOGIH V OBDOBJU 1.1.2006 - 31.12.2015 - GLEDE NA STATUS INVALIDA

LETO	Invalidi, ki nimajo statusa delovnega invalida	Delovni invalidi II. kategorije po ZPIZ	Delovni invalidi III. kategorije po ZPIZ	Delovni invalidi II. kategorije po ZPIZ-1	Delovni invalidi III. kategorije po ZPIZ-1	Delovni invalidi II. kategorije po ZPIZ-2	Delovni invalidi III. kategorije po ZPIZ-2	Skupaj
Leto 2006	42	172	498	8	413	0	0	1133
Leto 2007	2	104	274	11	448	0	0	839
Leto 2008	3	62	193	8	600	0	0	866
Leto 2009	19	73	227	24	813	0	0	1156
Leto 2010	17	58	177	16	696	0	0	964
Leto 2011	9	31	94	14	564	0	0	712
Leto 2012	7	24	63	13	591	0	0	698
Leto 2013	47	28	71	17	381	0	114	658
Leto 2014	27	19	67	6	197	6	299	621
Leto 2015	8	15	32	6	98	9	273	441
SKUPAJ	181	586	1696	123	4801	15	686	8088

¹³ Podatki o vloženih predlogih za leto 2013 kažejo 17,33 odstotni delež predlogov za ugotovitev podlage za odpoved pogodbe o zaposlitvi invalidom po ZPIZ-2.

Reševanje zadev je tudi v letu 2015 potekalo tekoče, ob tem pa kaže poudariti, da je Komisija obravnavala več zahtevnejših zadev, zaradi česar je bilo potrebno obravnave zadev tudi prelagniti. Komisija je v 13 primerih, po preučitvi delovne dokumentacije z ugotovitvami in predlogom Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje o izpolnjevanju pogojev za odpoved pogodbe o zaposlitvi, obravnave preloži zaradi preverjanja večkratnega varstva pred odpovedjo pogodbe o zaposlitvi, v 13 primerih zaradi pridobivanja dodatne dokumentacije, v 26 primerih so bili predlagani nadzori Inšpektorata RS za delo pri delodajalcih, v 12 primerih so bile zadeve vrnjene ZRSZ, glede treh zadev pa je bil predlagan nadzor strokovne komisije Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti iz 56. in 82. člena ZZRZI.

Kot je razvidno iz preglednice 2.3. je bilo na Komisiji od 1.1.2015 do 31.12.2015 rešenih 452 zadev, v reševanju pa je ostalo še 129 zadev. Od 129 nerešenih zadev se je za 44 zadev evidentirala in popisovala delovna dokumentacija ter pripravljali in obdelovali podatki, ki po prejemu ugotovitev s predlogi Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje omogočajo tekoče delo Komisiji ter po podanem mnenju izpisovanje odpravkov mnenj, 53 zadev je bilo na Zavodu Republike Slovenije za zaposlovanje zaradi priprave ugotovitev s predlogi, iz Zavoda pa je bilo vrnjenih 32 spisov z ugotovitvami in predlogi o izpolnjevanju pogojev za odpoved pogodbe o zaposlitvi, od tega pa je bilo 24 zadev pripravljenih za obravnavo na sejah v letu 2016, obravnava 8 zadev pa je bila preložena do prejema poročil o opravljenih nadzorih inšpektorata oziroma dodatne dokumentacije.

Preglednica 2.3.

STANJE ZADEV NA KOMISIJI ZA UGOTOVITEV PODLAGE ZA ODPOVED POGODBE O ZAPOSLOTVI V OBDOBJU OD 1.1.2015 DO 31.12.2015

PREDLAGATELJI	Prenos nerešenih vlog iz 2014 in PREJETE VLOGE od 1.1.2015 do 31.12.2015	REŠENO od 1.1.2015 do 31.12.2015				NEREŠENO			
		POZITIVNO	NEGATIVNO	NA DRUG NAČIN	SKUPAJ	NA KOMISIJI **	POSILANO ZRSZ***	PREJETO IZ ZRSZ****	SKUPAJ
DELODAJALCI	581 *	282	147	23	452	44	53	32	129
ZAVAROVANCI	0								0
ZAVOD RS ZA ZAPOSLOVANJE	0								0
ZPIZ	0								0
SKUPAJ	581	282	147	23	452	44	53	32	129

* v podatku je zajetih **140** zadev za katere so bili predlogi vloženi v letu 2014, postopki pa do 31.12.2014 niso bili končani in **441** predlogov vloženih od 1.1.2015 do 31.12.2015

** zadeve se evidentirajo, statistično obdelujejo, pregledujejo in popisujejo se delovna dokumentacija, spisi pripravljajo za posredovanje ZRSZ ter ugotavljanje podlag na Komisiji

*** spisi, poslani ZRSZ z zaprosilom za ugotovitve s predlogom

**** spisi, prejeti iz ZRSZ z ugotovitvami in predlogi, ki bodo obravnavani na sejah

Iz preglednice 2.3. je razvidno, da je Komisija, od **452** rešenih zadev, v **282** primerih (62,39 odstotka vseh rešenih zadev) o predlogih delodajalcev, po pridobitvi ugotovitev s predlogi Zavoda RS za zaposlovanje o izpolnjevanju pogojev za odpoved pogodbe o zaposlitvi, ko je ugotovila, da delodajalci

invalidom utemeljeno ne morejo ponuditi nove pogodbe o zaposlitvi v skladu s 101. členom ZPIZ-1 in 1. odstavkom 40. člena ZZRZI, podala mnenje, da obstaja podlaga za odpoved pogodbe o zaposlitvi, od tega v 147 primerih (52,13 odstotka podanih pozitivnih mnenj) iz poslovnega razloga. V **170** primerih (37,61 odstotka rešenih zadev) pa Komisija pozitivnega mnenja ni podala.

Med primeri, ko Komisija ni podala pozitivnega mnenja, gre v 147 primerih (32,52 odstotka rešenih zadev) za negativna mnenja, v 23 primerih (5,09 odstotka rešenih zadev) pa za zadeve rešene na drug način¹⁴, predvsem v primerih, ko so delodajalci vložili predloge za ugotovitev podlage za odpoved pogodbe o zaposlitvi, odločba o pravicah iz invalidskega zavarovanja pa ni bila izvršljiva, ko delodajalci, kljub pozivu za predložitev delovne dokumentacije te niso predložili, ko je bilo ugotovljeno, da je pogodba o zaposlitvi že odpovedana ali pa sklenjena le za določen čas, ko se je v času postopka za invalida našla rešitev za ohranitev zaposlitve in je bil postopek pri delodajalcu ustavljen ter v primerih prenehanja delodajalca.

Podatki o podanih pozitivnih mnenjih glede na spol in status invalidnosti (preglednica 2.4.) kažejo, da je bilo v obdobju od 1.1.2015 do 31.12.2015, od 282 podanih pozitivnih mnenj, v **132** primerih (46,81 odstotka) podano mnenje **za ženske** (5 delovnih invalidk II. kategorije po ZPIZ, 6 delovnih invalidk III. kategorije po ZPIZ, 30 delovnih invalidk III. kategorije po ZPIZ-1, 88 delovnih invalidk III. kategorije po ZPIZ-2 ter tri invalidke, ki nimajo statusa delovnega invalida) in v **150** primerih (53,19 odstotka) **za moške** (7 delovnih invalidov II. kategorije po ZPIZ, 10 delovnih invalidov III. kategorije po ZPIZ, 5 delovnih invalidov II. kategorije po ZPIZ-1, 31 delovnih invalidov III. kategorije po ZPIZ-1, štiri delovni invalidi II. kategorije po ZPIZ-2, 90 delovnih invalidov III. kategorije po ZPIZ-2 in trije invalidi, ki nimajo statusa delovnega invalida). Povprečna starost invalidov, za katere je Komisija ugotovila podlago za odpoved pogodbe o zaposlitvi, je bila v letu 2015 48,95 leta¹⁵ (ženske 49,35, moški 48,59 leta).

Preglednica 2.4.

POZITIVNO REŠENE ZADEVE V OBDOBJU I-XII 2015- GLEDE NA SPOL IN STATUS INVALIDNOSTI

	Invalidi, ki nimajo statusa delovnega invalida	Delovni invalidi II. kategorije po ZPIZ	Delovni invalidi III. kategorije po ZPIZ	Delovni invalidi II. kategorije po ZPIZ-1	Delovni invalidi III. kategorije po ZPIZ-1	Delovni invalidi II. kategorije po ZPIZ-2	Delovni invalidi III. kategorije po ZPIZ-2	SKUPAJ
Ženske	3	5	6	0	30	0	88	132
Moški	3	7	10	5	31	4	90	150
SKUPAJ	6	12	16	5	61	4	178	282

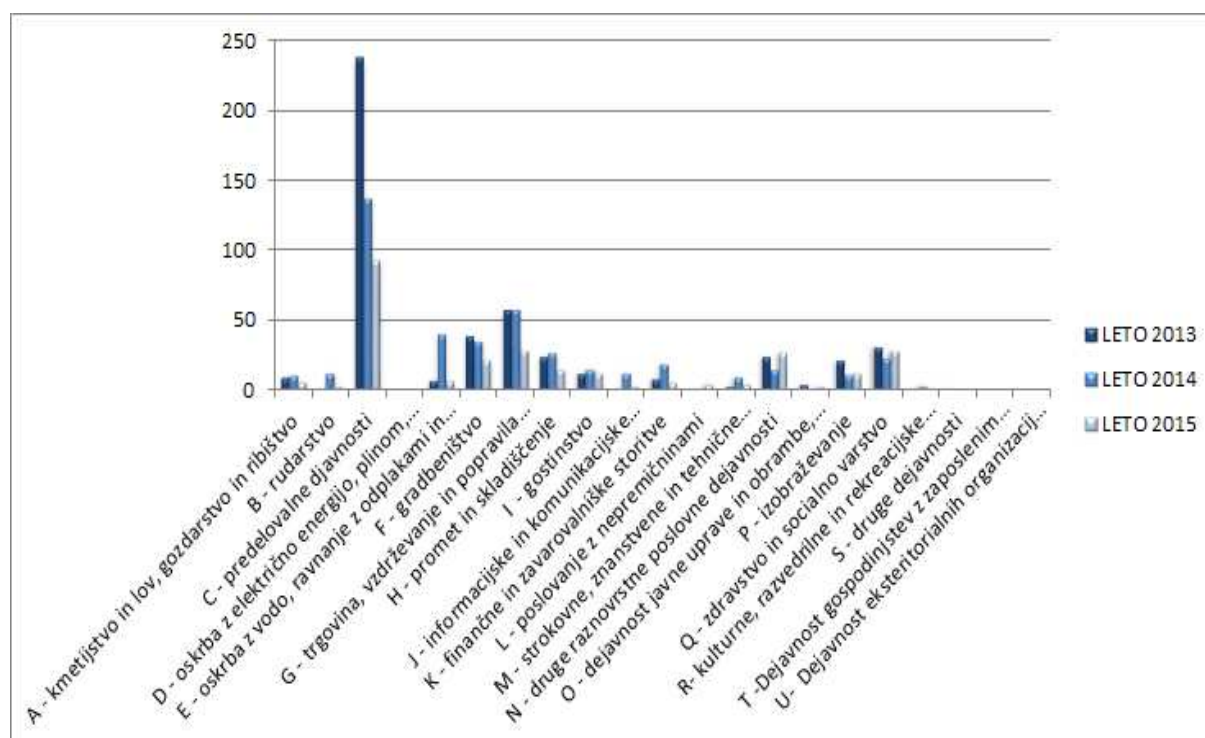
¹⁴ V primerih, ko so zadeve rešene na drug način, brez mnenja o podlagi za odpoved pogodbe, se delodajalcu in delavcu pisno odgovori, utemeljijo in pojasnijo pa se tudi razlogi za takšno odločitev.

¹⁵ Povprečne starosti invalidov, za katere je Komisija ugotovila obstoj podlage za odpoved pogodbe o zaposlitvi so bile v letu 2010 49,04 leta, v letu 2011 48,73 leta, v letu 2012 48,83 leta, v letu 2013 47,94, v letu 2014 pa 49,04 leta (ženske 49,15, moški 48,95).

Tako kot podatki o vloženih predlogih tudi podatki o podanih mnenjih kažejo v letu 2015, v primerjavi z letom 2014, manjše število podanih mnenj in tudi manjše število podanih mnenj o obstoju podlage za odpoved pogodb o zaposlitvi. Obstoj podlag za odpoved pogodb o zaposlitvi je bil ugotovljen v 282 primerih, kar je 35,91 odstotka manj kot v letu 2014, ko je bilo podanih 440 mnenj o obstoju podlage za odpoved pogodb o zaposlitvi. Podatki o podanih mnenjih o obstoju podlage za odpoved pogodbe o zaposlitvi po dejavnostih (slika 2.3) kažejo največje zmanjšanje števila ugotovljenih podlag za odpoved pogodbe o zaposlitvi delavcem zaposlenim v predelovalni dejavnosti, v masi podanih mnenj pa mnenja o obstoju podlage za odpoved pogodbe o zaposlitvi za delavce zaposlene v tej dejavnosti, še vedno predstavljajo največji delež¹⁶. Medtem, ko je bilo o predlogih delodajalcev v letu 2013 podanih 238 pozitivnih mnenj za invalide zaposlene v tej dejavnosti (kar je 48,08 odstotka podanih pozitivnih mnenj v letu 2013), v letu 2014 pa 138 (kar je 31,36 odstotka podanih pozitivnih mnenj v letu 2014), podatki o pozitivnih mnenjih za leto 2015 kažejo, da je bilo podanih 93 mnenj za invalide zaposlene v predelovalni dejavnosti (32,98 odstotka podanih pozitivnih mnenj v letu 2015). Predelovalni dejavnosti, po številu podanih mnenj obstoju podlage za odpoved pogodbe o zaposlitvi v letu 2015, sledijo dejavnost trgovine, vzdrževanja in popravila motornih vozil 29, zdravstva in socialnega varstva 29 in druge raznovrstne poslovne dejavnosti 28.

Slika 2.3.

POZITIVNA MNENJA PO DEJAVNOSTIH DELODAJALCEV

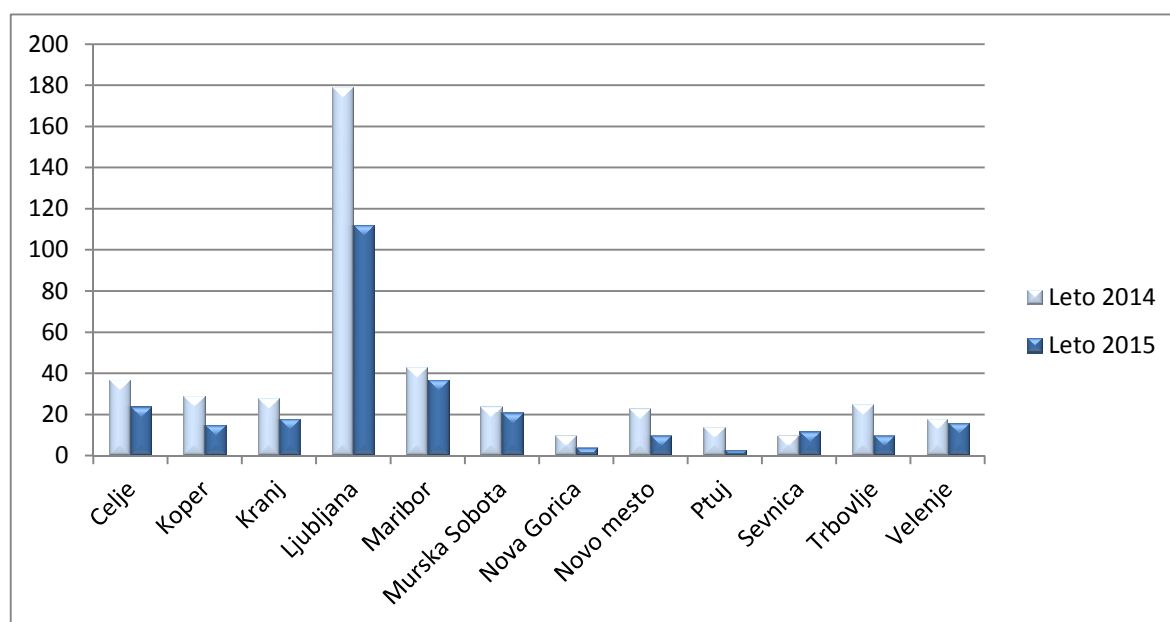

¹⁶ Za invalide zaposlene v predelovalni dejavnosti je bilo v letu 2012 podanih 225, v letu 2011 243, v letu 2010 337, v letu 2009 pa kar 529 pozitivnih mnenj o podlagi za odpoved pogodb o zaposlitvi.

Iz zbranih podatkov o pozitivno rešenih zadevah po območnih službah Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje, glede na sedež delodajalcev pa je razvidno, da je tako kot v prejšnjih letih tudi v letu 2015 Komisija podala največ mnenj o obstoju podlage za odpoved pogodbe o zaposlitvi invalidom zaposlenim pri delodajalcih s sedežem na območju Ljubljane in sicer 112, sledijo Maribor 37, Celje 24, Murska Sobota 21, Kranj 18, Velenje 16, Koper 15, Sevnica 12, Novo mesto 10, Trbovlje 10, Nova Gorica 4 in Ptuj 3.

Slika 2.2.

POZITIVNO REŠENE ZADEVE V LETIH 2014 IN 2015 PO OBMOČNIH SLUŽBAH ZRSZ - GLEDE NA SEDEŽ DELODAJALCEV

Odpravki mnenj Komisije so se tudi v letu 2015 tekoče pošiljali delodajalcem in delavcem. Mnenja so bila odposlana delodajalcem, ki nameravajo odpovedati pogodbe o zaposlitvi in delavcem, v enem tednu po podanem mnenju (rok po poslovniku je 15 dni), postopki pa so od prejema ugotovitev Zavoda RS za zaposlovanje, s predlogi o izpolnjevanju pogojev za odpoved pogodbe o zaposlitvi, ki so sestavni del delovne dokumentacije po 4. členu Pravilnika, povprečno trajali 34,50 dni, postopki, v katerih je bil ugotovljen obstoj podlage za odpoved pogodbe o zaposlitvi pa 33,65 dni¹⁷. Ob tem pa kaže poudariti, da na trajanje postopka vpliva predložena delovna dokumentacija in zahtevnost zadev, še posebej v primerih, ko je potrebno večkratno obravnavanje zaradi predlaganega nadzora Inšpektorata RS za delo pri delodajalcih ali pa pridobivanja za odločitev potrebnih podatkov.

Od pričetka dela Komisije, to je od 1.1.2006 do 31.12.2015, je bilo tako od **8088** vloženih predlogov končanih **7959** postopkov in v **5809** primerih podano mnenje, da obstaja podlaga za odpoved

¹⁷ V letu 2014 so postopki od prejema ugotovitev Zavoda RS za zaposlovanje, s predlogi o izpolnjevanju pogojev za odpoved pogodbe o zaposlitvi, do izdaje odpravka mnenja o obstoju podlage za odpoved pogodbe zaposlitvi, povprečno trajali 35,12 dni, postopki v katerih je bil ugotovljen obstoj podlage za odpoved pogodbe o zaposlitvi pa 32,45 dni.

pogodbe o zaposlitvi brez ponudbe nove pogodbe, v **2150** pa pozitivno mnenje ni bilo podano (preglednica 2.1.). Med primeri, ko Komisija ni podala pozitivnega mnenja, gre v 1580 primerih za negativno mnenje o podlagi za odpoved pogodbe o zaposlitvi, v 570 primerih pa za zadeve rešene na drug način¹⁸.

Podatki o podanih pozitivnih mnenjih glede na spol, za obdobje 1.1.2006 do 31.12.2015 (preglednica 2.5.) kažejo, da je bilo pozitivno mnenje podano v **2463** (42,40 odstotka podanih pozitivnih mnenj) za ženske in v **3346** primerih (57,60 odstotka podanih pozitivnih mnenj) za moške. Med mnenji, da

Preglednica 2.5.

PODATKI O POZITIVNO REŠENIH ZADEVAH PO LETIH - GLEDE NA SPOL IN STATUS INVALIDNOSTI

LETO	SPOL	Invalidi, ki nimajo statusa delovnega invalida	Delovni invalidi II. kategorije po ZPIZ	Delovni invalidi III. kategorije po ZPIZ	Delovni invalidi II. kategorije po ZPIZ-1	Delovni invalidi III. kategorije po ZPIZ-1	Delovni invalidi II. kategorije po ZPIZ-2	Delovni invalidi III. kategorije po ZPIZ-2	SKUPAJ
2006	Ženske	11	61	106	0	94	0	0	272
	Moški	4	41	152	2	128	0	0	327
2007	Ženske	1	58	116	1	123	0	0	299
	Moški	1	32	179	7	205	0	0	424
2008	Ženske	1	24	40	0	169	0	0	234
	Moški	1	24	82	3	228	0	0	338
2009	Ženske	7	33	68	8	285	0	0	401
	Moški	8	31	138	6	329	0	0	512
2010	Ženske	9	13	41	6	187	0	0	256
	Moški	9	26	95	10	321	0	0	461
2011	Ženske	2	16	35	4	182	0	0	239
	Moški	1	11	52	7	279	0	0	350
2012	Ženske	2	6	23	2	180	0	0	213
	Moški	4	6	32	9	215	0	0	266
2013	Ženske	10	13	15	4	159	0	22	223
	Moški	27	6	32	5	179	0	23	272
2014	Ženske	8	7	18	3	74	2	82	194
	Moški	19	10	37	1	79	0	100	246
2015	Ženske	3	5	6	0	30	0	88	132
	Moški	3	7	10	5	31	4	90	150
SKUPAJ		131	430	1277	83	3477	6	405	5809

¹⁸ Kot je bilo že pojasnjeno, gre za različne situacije, ki se ugotovijo po vložitvi predloga, zaradi katerih mnenja ni bilo mogoče podati, predvsem pa za primere, ko so delodajalci vložili predloge za ugotovitev podlage za odpoved pogodbe o zaposlitvi, odločba o pravicah iz invalidskega zavarovanja pa ni bila izvršljiva, ko delodajalci, kljub pozivu za predložitev delovne dokumentacije te niso predložili, ko je bilo ugotovljeno, da je pogodba o zaposlitvi že odpovedana ali pa sklenjena le za določen čas, ko se je v času postopka za invalida našla rešitev za ohranitev zaposlitve in je bil postopek pri delodajalcu ustavljen ter primere prenehanja delodajalca.

obstaja podlaga za odpoved pogodbe o zaposlitvi brez ponudbe nove pogodbe o zaposlitvi gre v 131 primerih za invalide, ki nimajo statusa delovnega invalida, v 430 primerih za delovne invalide II. kategorije po ZPIZ in v 1277 primerih za delovne invalide III. kategorije po ZPIZ, v 83 primerih za delovne invalide II. kategorije po ZPIZ-1, v 3477 primerih za delovne invalide III. kategorije po ZPIZ-1, v šestih primerih za delovne invalide II. kategorije po ZPIZ-2, v 405 primerih pa za delovne invalide III. kategorije po ZPIZ-2.

Ob podatku o podanih pozitivnih mnenjih pa gre še poudariti, da ta podatek ne predstavlja dejanskega števila invalidov, ki so jim delodajalci odpovedali pogodbe o zaposlitvi po pridobljenem pozitivnem mnenju Komisije, ker so mnenja podana v postopkih za odpoved pogodb o zaposlitvi, ki jih nameravajo odpovedati delodajalci, na katerih je tudi dokazno breme v postopkih za odpoved pogodb o zaposlitvi in je zato dejansko število odpovedanih pogodb nižje od števila podanih mnenj, kar dokazujejo tudi primeri, ko delodajalci po že pridobljenem pozitivnem mnenju Komisije, ponovno vložijo predloge za ugotovitev podlage za odpoved pogodbe o zaposlitvi.

Darko Kastelic
Sekretar komisije